

ZAŁĄCZNIK 9

Analiza RIS3

Monitoring Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu i inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3)¹ stanowi element systemu monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Zakres analizowanych w procesie monitoringu danych obejmuje:

- ✓ Wskaźniki rezultatu:
 - liczbę przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym,
 - nakłady na działalność B+R relacji do PKB (w cenach bieżących),
 - udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem (w cenach bieżących).
- ✓ Wskaźniki pozwalające na obserwację trendów statystycznych w obszarach leżących w sferze zainteresowania rdzenia specjalizacji i specjalizacji wschodzących:
 - liczba pracujących (zatrudnionych), na poziomie grupy PKD,
 - wartość eksportu i dostaw wewnątrzspółnotowych na poziomie produktu,
 - wpływy z podatków PIT i CIT² na poziomie grupy PKD.

Analiza rozszerzono o opis aktywności beneficjentów w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację przedsięwzięć w obszarach inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego (według stanu na 31.12.2017 roku).

Wartości oraz dynamika wskaźników rezultatu prezentowane w poniższej tabeli stanowią poziom wyjściowy dla realizacji Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3).

Tabela 1. Wskaźniki rezultatu Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3) w latach 2004-2016

	Miara	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym ^a	szt.	1 201,2	1 199,6	1 241,0	1 270,6	1 301,5	1 323,5	1 343,0
Zmiana w porównaniu do roku poprzedniego	%		-0,1	3,5	2,4	2,4	1,7	1,5
Wartość dla Polski	szt.	1 574,6	1 564,3	1 615,6	1 666,6	1 700,2	1 743,3	1 783,0
% udział w wartości dla Polski	%	76,3	76,7	76,8	76,2	76,6	75,9	75,3
Pozycja wśród województw	miejsce	14	14	14	14	14	14	14
Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB	%	0,3	0,4	0,4	0,6	0,6	0,8	0,4
Zmiana w porównaniu do roku poprzedniego	pkt. proc.		0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	-0,4
Wartość dla Polski	%	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0
Różnica w stosunku do średniej wartości dla Polski	pkt. proc.		-0,4	-0,4	-0,5	-0,3	-0,3	-0,7

¹ Załącznik do Uchwały nr 120/1431/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 1 marca 2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Planu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ („RIS3”).

² W roku 2018 analiza została rozszerzona o dane dotyczące podatku VAT, obejmujące rok 2017.

	Miara	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
<i>Pozycja wśród województw</i>	miejsce	12	11	12	10	9	7	10
<i>Udział nakładów przedsiębiorstw w nakładach na B+R ogółem</i>	%	17,1	0,0	23,3	21,4	21,0	29,8	31,9
<i>Zmiana w porównaniu do roku poprzedniego</i>	pkt. proc.		-17,1	23,3	-1,9	-0,4	8,8	2,1
<i>Wartość dla Polski</i>	%	26,6	30,1	37,2	43,6	46,6	46,6	65,7
<i>Różnica w stosunku do średniej wartości dla Polski</i>	pkt. proc.	-9,5	-30,1	-13,9	-22,2	-25,5	-16,7	-33,8
<i>Pozycja wśród województw</i>	miejsce	13	13	13	12	14	14	15

^a Zmiana metodologiczna w 2014 roku

* - wartość dla roku 2016 w przypadku wskaźnika nakłady na działalność B+R w relacji do PKB – wyznaczona na podstawie wstępnych szacunków GUS dotyczących PKB województw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym od roku 2011 systematycznie rośnie. Średnioroczne tempo wzrostu wynosi ok 2-3%. Pomimo dodatniej dynamiki wzrostowej zwiększa się dysproporcja pomiędzy średnią wartością wskaźnika dla Polski. Utrzymanie dotychczasowego tempa zmian nie pozwoli „dogonić” reszty kraju pod względem poziomu przedsiębiorczości. Region plasuje się także na 15 miejscu wśród pozostałych województw, co potwierdza stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości w regionie.

Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB charakteryzowały się do 2015 roku dodatnią dynamiką wzrostu, jak i korzystną tendencją zmian w odniesieniu do reszty województw. W roku 2016 odnotowano spadek wartości nakładów na badania i rozwój w relacji do PKB o 0,4 pkt. proc. Przełożyło się to także na pozycję regionu na tle pozostałych województw (spadek o trzy pozycje z 7 na 10 miejsce).

Pomimo nominalnego wzrostu wskaźnika nakładów na B+R poniesionych w przedsiębiorstwach w ogóle nakładów (wzrost o 2,1 pkt. proc.) pogorszeniu uległa pozycja województwa podlaskiego na tle pozostałych regionów – 15 pozycja. Pogłębiają się także dysproporcje w odniesieniu do średniej wartości dla kraju.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, iż pomimo wzrostu ogólnego zainteresowania prowadzeniem prac B+R w województwie podlaskim oraz zwiększania nakładów na ten cel poziom aktywności regionu w działalności badawczo-rozwojowej znacznym stopniu odbiega od średniej krajowej, przekładając się w ten sposób na ogólny poziom przedsiębiorczości w regionie.

Analiza wskaźników pozwalających na obserwację trendów statystycznych w obszarach leżących w sferze zainteresowania rdzenia specjalizacji i specjalizacji wschodzących została opracowana w oparciu o analizę poziomu i dynamiki współczynnika lokalizacji (LQ) w powiązaniu z analizą zmian poziomu przychodów z podatków PIT, CIT oraz VAT na poziomie grup PKD. Jako obszar odniesienia do obliczenia współczynnika lokalizacji przyjęto Polskę. Dane o liczbie pracowników na poziomie poszczególnych grup PKD pozyskane zostały z Urzędu Statystycznego w Białymstoku. Dane te zostały opracowane dla lat 2010-2016 na podstawie sprawozdania *Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy* i dotyczy podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Poniższa tabela prezentuje zestawienie sekcji i działów PKD objętych analizą. Natomiast dane dotyczące wpływów podatkowych pozyskano z Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku.

Tabela 2. Grupy i sekcje PKD objęte analizą LQ

PKD	Wyszczególnienie
A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO
011	Uprawy rolne inne niż wieloletnie
012	Uprawa roślin wieloletnich
014	Chów i hodowla zwierząt
015	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)
016	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach
021	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych
024	Działalność usługowa związana z leśnictwem
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
101	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa
102	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków
103	Przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych
107	Produkcja wyrobów piekarskich i mącznych
108	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych
109	Produkcja gotowych paszy i karmy dla zwierząt
110	Produkcja napojów
131	Przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych
139	Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych
141	Produkcja odzieży, z wyłączeniem wyrobów futrzarskich
152	Produkcja obuwia
161	Produkcja wyrobów tartacznych
162	Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania
172	Produkcja wyrobów z papieru i tektury
181	Drukowanie i działalność usługowa związana z poligrafią
204	Produkcja mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych
205	Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych
221	produkcja wyrobów z gumy
222	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych
231	Produkcja szkła i wyrobów ze szkła
233	Produkcja ceramicznych materiałów budowlanych
236	Produkcja wyrobów z betonu, cementu i gipsu
237	Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia
251	Produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych
252	Produkcja zbiorników, cystern i pojemników metalowych
256	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych
257	Produkcja wyrobów nożowniczych, sztućców, narzędzi i wyrobów metalowych ogólnego przeznaczenia
259	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych
261	Produkcja elektronicznych elementów i obwodów drukowanych
271	Produkcja elektrycznych silników, prądnic, transformatorów, aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej
274	Produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego
275	Produkcja sprzętu gospodarstwa domowego

PKD	Wyszczególnienie
282	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa
289	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia
301	Produkcja statków i łodzi
310	Produkcja mebli
321	Produkcja wyrobów jubilerskich, biżuterii i podobnych wyrobów
325	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne
329	Produkcja wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana
331	Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń
332	Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia
D	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
360	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody
370	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
381	Zbieranie odpadów
382	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów
383	Odzysk surowców
F	BUDOWNICTWO
411	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków
412	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych
421	Roboty związane z budową dróg kołowych i szynowych
422	Roboty związane z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych
429	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej
431	Rozbiórka i przygotowanie terenu pod budowę
432	Wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych
433	Wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych
439	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
451	Sprzedaż hurtowa i detaliczna pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
452	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
453	Sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
461	Sprzedaż hurtowa realizowana na zlecenie
462	Sprzedaż hurtowa produktów rolnych i żywych zwierząt
463	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
464	Sprzedaż hurtowa artykułów użytku domowego
466	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia
467	Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa
469	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana
471	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach
472	Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
473	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw
474	Sprzedaż detaliczna narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
475	Sprzedaż detaliczna artykułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach

PKD	Wyszczególnienie
476	Sprzedaż detaliczna wyrobów związanych z kulturą i rekreacją prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
477	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
478	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach
479	Sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami
H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
494	Transport drogowy towarów oraz działalność usługowa związana z przeprowadzkami
522	Działalność usługowa wspomagająca transport
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA
601	Nadawanie programów radiofonicznych
602	Nadawanie programów telewizyjnych ogólnodostępnych i abonamentowych
611	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej
612	Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej
620	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
631	Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność; działalność portali internetowych
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA
691	Działalność prawnicza
692	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe
711	Działalność w zakresie architektury i inżynierii oraz związane z nią doradztwo techniczne
712	Badania i analizy techniczne
731	Reklama
749	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana
750	Działalność weterynaryjna
N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
773	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych
782	Działalność agencji pracy tymczasowej
783	Pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników
791	Działalność agentów i pośredników turystycznych oraz organizatorów turystyki
801	Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa
802	Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa
812	Sprzątanie obiektów
813	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni
829	Działalność komercyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana
P	EDUKACJA
851	Wychowanie przedszkolne
852	Szkoły podstawowe
853	Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, z wyłączeniem szkół policealnych
854	Szkoły policealne oraz wyższe
855	Pozaszkolne formy edukacji
856	Działalność wspomagająca edukację
Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA
861	Działalność szpitali
862	Praktyka lekarska
869	Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej
873	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych

PKD	Wyszczególnienie
879	Pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem
881	Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
889	Pozostała pomoc społeczna bez zakwaterowania
S	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
951	Naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego
960	Pozostała indywidualna działalność usługowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

Ze względu na tajemnicę statystyczną dane dla niektórych grup PKD nie były dostępne dla każdego roku w analizowanym okresie.

Wartości LQ³ dla województwa podlaskiego dla poszczególnych sekcji PKD w latach 2010-2016 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Grupy i sekcje PKD objęte analizą LQ w latach 2010-2015

PKD	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,94	0,96	0,97	0,99	0,95	0,96	0,98
C	Przetwórstwo przemysłowe	0,71	0,71	0,72	0,71	0,72	0,72	0,74
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,37	0,38	0,41	0,41	0,37	0,37	0,38
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,78	0,77	0,78	0,78	0,79	0,81	0,81
F	Budownictwo	0,73	0,76	0,76	0,80	0,83	0,87	0,90
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0,74	0,75	0,73	0,71	0,70	0,69	0,71
H	Transport i gospodarka magazynowa	0,36	0,37	0,37	0,40	0,42	0,42	0,42
J	Informacja i komunikacja	0,24	0,23	0,21	0,24	0,25	0,22	0,21
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,31	0,31	0,29	0,28	0,28	0,29	0,28
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0,34	0,34	0,40	0,32	0,27	0,25	0,25
P	Edukacja	1,09	1,09	1,09	1,09	1,06	1,06	1,07
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1,02	1,01	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04
S	Pozostała działalność usługowa	0,45	0,48	0,49	0,46	0,49	0,48	0,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku oraz GUS BDL.

W tabeli 3 zaprezentowano wpływy z tytułu podatków PIT, CIT oraz VAT w poszczególnych sekcjach PKD w województwie podlaskim w latach 2013-2017.

³ Sposób obliczania współczynnika LQ:

$$LQ = \frac{\text{pracujący w dziale PKD w woj. podlaskim}}{\text{pracujący w województwie podlaskim ogółem}} : \frac{\text{pracujący w dziale PKD w Polsce}}{\text{pracujący w Polsce ogółem}}$$

Tabela 4. Wpływy z podatków PIT, CIT i VAT w województwie podlaskim w poszczególnych sekcjach PKD (w tys. zł)

PKD	PIT					CIT					VAT
	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2017 r.
A	22888,6	24136,2	26312,0	29505,5	36464,7	808,9	555,7	2133,2	1817,9	582,2	-95731,4
C	184944,6	204758,5	221185,8	226142,2	255691,2	156355,2	79311	108374,8	99447	107889,9	-354767
D	20542,3	18860,0	23288,5	24310,9	24635,6	6233,0	4968,0	8147,1	11219,4	7559,8	-20203,4
E	10466,5	11295,5	12147,4	11997,6	12405,6	4872,7	4657,9	5533,7	3726,3	5348,3	-6492,7
F	86278,6	98357,7	109613,6	113436,8	136244,0	22216,6	27273,4	44614,7	43195,3	47201,7	159768,3
G	179670,8	190955,4	208114,1	216825,2	220645,8	38105,9	43264	37483,5	33428,2	33978,5	579382,3
H	53643,6	58682,6	63434,9	67484,8	66403,9	4787,5	7418,2	3115,8	3074,4	3299,7	24307,5
J	18487,8	20228,3	25471,3	28122,7	32390,3	3517,9	4886,4	7471,5	4455,8	3932,0	48433,9
M	65820,0	68073,1	71169,1	78859,4	79398,4	1826,1	2823,6	4028,5	7267,0	8836,8	128110,6
N	14940,5	15338,9	16794,6	17855,5	22638,3	1808,7	2595,2	985,0	3802,0	5506,8	62082,9
P	95572,1	101877,2	106622	109135,2	119528,2	105,9	177,9	188,7	22,3	183,6	3898,0
Q	116562,1	122158,9	130968,5	141398,9	157170,1	1737,2	1476,7	1791,3	2580,8	2888,7	6736,1
S	15461,4	16047,1	13757,8	13676,7	14831,1	505,3	1114,9	654,3	1132,2	1276,4	12000,2
<i>Łącznie</i>	903827,3	973875,5	1053774,4	1078751,4	1178447,3	244245,4	181229,0	225711,2	215168,7	228484,4	547524,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku.

Z analizy zaprezentowanych danych wynika, iż wyróżniającymi się na tle kraju sekcjami PKD z województwa podlaskiego są: P edukacja oraz Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna. W tych sekcjach współczynnik LQ kształtował się w każdym z analizowanych lat powyżej 1, co oznacza, iż poziom zatrudnienia w województwie podlaskim był relatywnie wyższy od średniego zatrudnienia w Polsce. Jednak w ujęciu dynamicznym w powyższych sekcjach nie zanotowano istotnych zmian (niewielki wzrost wartości wskaźnika LQ). Poza powyższymi na tle innych sekcji PKD w województwie podlaskim wysokimi wartościami współczynnika LQ charakteryzowała się sekcja A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. W sekcji A odnotowano również największy wzrost przychodów z tytułu podatku CIT w latach 2013-2015, których wartość wzrosła z 809 tys. zł w roku 2013 do 2,1 mln zł w roku 2015. W roku 2016 przychody z tytułu podatku CIT spadły do poziomu 1,8 mln zł, a w roku 2016 spadły do poziomu 582,2 tys. zł. Największy względny przyrost zatrudnienia wśród sekcji PKD w analizowanym okresie odnotowano w sekcjach: F budownictwo, w której LQ średniorocznie wzrastało o 3,6% oraz H - transport i gospodarka magazynowa, w której średni wzrost LQ z roku na rok wyniósł ok. 2,6%. Natomiast największe relatywne spadki zatrudnienia odnotowano w sekcji N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, w której średniorocznie w okresie 2013-2016 LQ spadało o 4,3% oraz w sekcji M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – spadek LQ średniorocznie o 1,9%. Jednak w sekcji M odnotowano znaczny wzrost przychodów w podatku CIT, które w latach 2013-2017 średniorocznie wzrastały o ok. 49%. Najwyższy średnioroczny przyrost wartości przychodów z podatku CIT w latach 2013-2017, wynoszący 78% zanotowano w sekcji N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Tabela 5. Grupy PKD o najwyższych wartościach współczynnika LQ w latach 2010-2016

PKD	Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
131	Przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych	b.d.	b.d.	b.d.	20,83	b.d.	b.d.	b.d.
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa	6,30	7,26	7,49	7,43	7,66	8,37	8,20
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	5,43	5,97	6,50	6,41	6,71	7,03	7,15

PKD	Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
012	Uprawa roślin wieloletnich	b.d.	2,76	4,53	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
478	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach	b.d.	2,56	2,70	b.d.	b.d.	b.d.	1,69
301	Produkcja statków i łodzi	2,30	2,33	2,12	2,88	3,61	4,39	4,92
021	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	1,77	1,79	1,81	1,81	1,82	b.d.	b.d.
462	Sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt	1,11	1,65	1,78	b.d.	1,46	1,47	1,75
325	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	b.d.	1,61	1,70	b.d.	1,63	1,73	1,58
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	1,21	1,26	1,44	1,42	1,40	1,59	1,40
016	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach	1,42	1,40	1,38	1,53	1,53	1,48	1,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

Plan rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3) specyfikuje rdzeń inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego jako następujące obszary:

1. Sektor rolno-spożywczy i sektory powiązane z nim łańcuchem wartości,
2. Przemysł metalowo-maszynowy, szkodniczy i sektory powiązane z nim łańcuchem wartości,
3. Ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane z nimi łańcuchem wartości (w tym odnawialne źródła energii, budownictwo zasobooszczędne, efektywne przetwarzanie drewna),
4. Sektor medyczny oraz nauki o życiu i sektory powiązane z nimi łańcuchem wartości.

Struktura rdzenia inteligentnych specjalizacji jest wyraźnie odzwierciedlona wśród grup PKD o najwyższej wartości LQ. Wyjątek stanowi bardzo wysoka wartość LQ dla grupy Przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych w roku 2013. Z pozyskanych danych wynika, iż w 2013 r. blisko 60% osób pracujących w Polsce w tej grupie pracowało w województwie podlaskim. Pozyskanie danych z pozostałych lat nie było możliwe ze względu na tajemnicę statystyczną. Ze względu na brak danych, nie jest również możliwe jednoznaczne stwierdzenie czy zaobserwowana sytuacja jest okresową anomalią. Większość sekcji PKD, które można bezpośrednio przypisać do kategorii określanych jako rdzeń inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego (np.: produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa, wytwarzanie wyrobów mleczarskich, uprawa roślin wieloletnich, produkcja statków i łodzi, sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt oraz produkcja instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne) nie tylko charakteryzowało się wysokim poziomem współczynnika LQ, ale również wykazywało wzrost jego wartości. Jedynym wyjątkiem wśród rdzenia specjalizacji, nie posiadającym bezpośredniego przełożenia na Sekcje PKD są ekoinnowacje. Ze względu na możliwość wprowadzania rozwiązań proekologicznych we wszystkich działach gospodarki, możliwości monitorowania tej specjalizacji regionu są niemożliwe do zrealizowania przy wykorzystaniu założonych wskaźników.

Tabela 6. Przychody z tytułu podatków PIT, CIT i VAT w grupach PKD o największych wartościach współczynnika LQ (tys. zł) w latach 2013-2017

PKD	Nazwa	Przychody PIT (tys. zł)					Przychody CIT (tys. zł)					VAT ⁴
		2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2017
131	Przygotowanie i przedzenie włókien tekstylnych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa	12878,1	14408	8555,3	16346,4	18477,0	7502,3	2878,4	-149,7	6780,5	4785,0	-26815,7
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	26751,1	29946,9	28032,1	29304,5	34896,3	30943,1	30436,0	33358,0	17385,0	26982,0	-380398,0
12	Uprawa roślin wieloletnich	285	171,4	149,7	74,7	815,8	68,5	175	64,4	0,6	0,2	-1345,8
478	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach	2 211,8	2 392,3	3 306,4	3 619,3	3813,7	-0,2	1,7	-1,7	0	0	-5942,2
301	Produkcja statków i łodzi	2163,8	2211,6	4254,9	4610,4	9707,2	129,6	1423,1	922,2	130,5	1068,9	-3987,6
21	Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	9390,7	9653,1	10471,4	10497,6	11076,9	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	-18,5	63584,4
462	Sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt	7612,2	8965,8	8596,4	10646,2	10302,7	218,4	245,7	159,2	769,5	931,1	-12139,1
325	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	4198,8	3846,5	3782,8	3782,5	4357,4	5539,9	6361,0	3810,0	3848,4	2863,0	-2699,1
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	1538,9	1392,5	1453,9	1713,6	586,2	2179,5	1489,1	1539	2630,9	81,6	-3346,3
16	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach	1444,3	1517,3	2024,4	1925,9	2233,2	96,1	252	121,9	122,6	84,5	-14058,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku.

Wzrost wartości LQ obserwowany w sekcjach PKD przypisywanych do rdzenia inteligentnych specjalizacji, w większości przypadków nie przełożył się na wyraźny trend wzrostowy w zakresie wpływów z tytułu podatków PIT i CIT w latach 2013-2017.

Następująca tabela prezentuje wartości LQ dla grup PKD, które wykazywały najwyższą wartość współczynnika w latach 2010-2016, uszeregowane według wartości osiągniętych w roku 2016.

Tabela 7. Grupy PKD o najwyższych wartościach współczynnika LQ w latach 2010-2016

PKD	Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
283	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa	6,3	7,3	7,5	7,4	7,7	8,4	8,2
105	Wytwarzanie wyrobów mleczarskich	5,4	6,0	6,5	6,4	6,7	7,0	7,2
301	Produkcja statków i łodzi	2,3	2,3	2,1	2,9	3,6	4,4	4,9
462	Sprzedaż hurtowa płodów rolnych i żywych zwierząt	1,1	1,7	1,8	b.d.	1,5	1,5	1,8
478	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach	b.d.	2,6	2,7	b.d.	b.d.	b.d.	1,7

⁴ Ujemne wartości przychodów z podatku VAT wynikają z różnicy pomiędzy podatkiem VAT należnym – z tytułu sprzedaży (tym, który należy się państwu) a podatkiem VAT naliczonym – z tytułu zakupu (który obniża wartość podatku należnego). Oznacza to, że w 2017 r. zwroty z podatku VAT były wyższe niż wpłaty.

PKD	Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
325	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	b.d.	1,6	1,7	b.d.	1,6	1,7	1,6
16	Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6
109	Produkcja gotowych paszy i karmy dla zwierząt	1,1	1,6	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5
412	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	0,8	b.d.	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5
106	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,6	1,4

Na podstawie powyższej tabeli można jednoznacznie stwierdzić, iż także struktura LQ według grup PKD dobrze odzwierciedla dobór podlaskich inteligentnych specjalizacji. W przypadku specjalizacji: Ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane z nimi łańcuchem wartości (w tym odnawialne źródła energii, budownictwo zasobooszczędne, efektywne pozyskiwanie drewna) występuje problem klasyfikacji według kodów PKD, który wynika z faktu, że działania ekoinnowacyjne i proekologiczne mogą dotyczyć różnych grup PKD jednocześnie. Oznacza to, że przedsiębiorstwa wpisujące się w różne rodzaje działalności mogą realizować działania ekoinnowacyjne.

Struktura działów PKD o najwyższych wartościach współczynnika LQ nie wskazuje na występowanie sektorów produkcyjno-usługowych, które mogłyby potencjalnie zastąpić ustalone w *Planie rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3)* inteligentne specjalizacje. Inaczej sytuacja ta wygląda w przypadku analizy największych wartości towarów eksportowych województwa podlaskiego.

W poniższych tabelach przedstawiono towary, dla których zanotowano najwyższe udziały w ogólnej wartości eksportu z województwa podlaskiego w latach 2015-2016.

Tabela 8. Towary w najwyższej wartości eksportu z województwa podlaskiego w roku 2017

Pozycja	Kategoria towarów	Wartość eksportu w mln zł	Udział w całkowitej wartości eksportu w roku 2017
1	Ryby susz., solone l. w solance; ryby wędz. niezal., od obrób. termicz. podczas proc. wędz.; mąki, mączki i granulki z ryb, nadające się do spoż. przez ludzi:	691,9	8,2%
2	Sery i twarogi	585,6	7,0%
3	Meble inne niż meble: do siedzenia, przekształcalne w miejsca do spania, lekarskie, chirurgiczne, dentystyczne, weterynaryjne i fotele fryzjerskie	404,1	4,8%
4	Artykuły budowlane z tworzyw sztucznych, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	304,6	3,6%
5	Podgrzewacze do wody i grzałki nurnikowe, elektr.; aparatura do ogrzewania, elektr.; urządzenia elektrotermiczne; oporowe elementy grzejne	287,4	3,4%
6	Ramy do obrazów, fotografii, luster lub podobnych przedmiotów, drewniane	244,2	2,9%
7	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	234,0	2,8%
8.	Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami parkietowymi, dachówkami i gontami	215,0	2,6%
8	Budynki prefabrykowane	185,5	2,4%
9	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	181,3	2,2%
10	Maszyny żniwne i omłotowe, prasy do belowania słomy i paszy; kosiarki do trawników; sortowniki jaj, owoców l. pozost. prod. rolnych	177,8	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej.

Struktura eksportu z województwa podlaskiego wskazuje, iż w regionie występują silne branże poza wymienionymi w rdzeniu specjalizacji, należą do nich przede wszystkim sektor meblarski i wyrobów z drewna oraz urządzeń podgrzewających wodę. Towarem eksportowym o największej wartości w roku 2017 były produkty z ryb, które można co prawda zaliczyć do specjalizacji: Sektor rolno-spożywczy i sektory powiązane z nim łańcuchem wartości, jednak z racji specyfiki produkcji produktów rybnych w województwie podlaskim, która jest zdecydowanie różna od produkcji innych produktów spożywczych, mogłaby potencjalnie być rozważana jako specjalizacja oddzielna. Z racji niskiego ogólnego poziomu eksportu w województwie podlaskim – wysoki względny poziom eksportu jednego z towarów, może w dużej mierze wynikać z działalności jednego bądź kilku dużych podmiotów gospodarczych. W związku z tym fakt, iż dana grupa produktów jest ważnym towarem eksportowym województwa nie zawsze oznacza, że dana branża powinna zaliczać się do regionalnych specjalizacji – gdyż wysoki poziom eksportu nie jest wynikiem potencjału regionu a jednego lub kilku podmiotów gospodarczych.

W najważniejszych produktach eksportowych województwa podlaskiego brakuje pewnych towarów pochodzących z branż uznanych w *Planie rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+ (RIS3)* jako inteligentne specjalizacje, np. wyrobów sektora medycznego, czy produktów szkutnictwa. Obie te grupy produktów wykazywały duży poziom dynamiki eksportu. Wartość eksportu dla kategorii jachty i pozostałe jednostki pływające, wypoczynkowe lub sportowe; łodzie wioślarskie i kajaki w 2017 r. – 145,7 mln zł (14 miejsce) dla porównania w 2016 r. – 137 mln zł (16 miejsce), dla porównania w roku 2015 wyniosła 99 mln zł (19 miejsce wśród grup produktów eksportowych). Natomiast wartość eksportu urządzeń ortopedycznych, włącznie z kulami, pasami chirurgicznymi i przepuklinowymi, szynami, protezami, aparatami słuchowymi oraz pozostałych urządzeń do skorygowania wady lub kalectwa w 2017 roku wyniosła 32,1 mln zł (58 pozycja) dla porównania w 2016 r. – 32 mln zł (58 miejsce), a w 2015 - 31 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że istotniejsza od zajmowanego miejsca jest wartość eksportu danej grupy produktów.

Analiza aktywności beneficjentów w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację przedsięwzięć w obszarach inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego według stanu na 31.12.2017 roku.

Tabela 9. Aktywność beneficjentów w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.)

Regionalne Inteligentne Specjalizacje	złożone wnioski		wnioski po pozytywnej ocenie formalnej		wnioski rekomendowane do dofinansowania		podpisane umowy			wskaźnik sukcesu (rekomendowane/złożone)	
	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość dofinansowania	wartość wnioskowanego dofinansowania (%)	liczba wniosków	wartość dofinansowania
Sektor rolno-spożywczy i sektory powiązane łańcuchem wartości	48	150 589 366,04	29	86 413 959,90	11	50 848 185,68	9	42 176 891,22	28,0%	22,9%	33,8%

Regionalne Inteligentne Specjalizacje	złożone wnioski		wnioski po pozytywnej ocenie formalnej		wnioski rekomendowane do dofinansowania		podpisane umowy			wskaźnik sukcesu (rekomendowane/złożone)	
	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość wnioskowanego dofinansowania	liczba wniosków	wartość dofinansowania	wartość wnioskowanego dofinansowania (%)	liczba wniosków	wartość dofinansowania
Przemysł metalowo-maszynowy, szkodniczy i sektory powiązane łańcuchem wartości	70	203 484 015,65	55	285 048 442,60	22	200 897 533,73	22	200 649 072,70	98,6%	31,4%	98,7%
Sektor medyczny, nauki o życiu i sektory powiązane łańcuchem wartości	42	255 308 614,09	22	184 164 526,46	12	154 605 030,30	12	154 592 786,92	60,6%	28,6%	60,6%
Ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane łańcuchem wartości	55	158 986 594,76	29	85 077 464,09	10	18 676 286,70	9	11 826 834,27	7,4%	18,2%	11,7%
RAZEM	215	768 368 590,54	135	640 704 393,05	55	425 027 036,41	52	409 245 585,11	63,9%	25,6%	55,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie LS 2014.

Inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego cieszą się dużym zainteresowaniem beneficjentów. W ramach I Osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego do końca 2017 roku złożono łącznie 215 wniosków wpisujących się na realizację działań wpisujących się w realizację inteligentnych specjalizacji województwa podlaskiego, z czego najwięcej dotyczyło przemysłu metalowo-maszynowego, szkodniczego i sektorów powiązanych łańcuchem wartości (70 wniosków), a najmniej sektora medycznego, nauk o życiu i sektorów powiązanych łańcuchem wartości (42 wnioski). Łączna wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła 768,4 mln zł. Do końca ubiegłego roku podpisano 52 umowy, w tym 22 na realizację działań z zakresu przemysłu metalowo-maszynowego i szkodniczego. Łączna wartość dofinansowania ze środków UE wyniosła ponad 409 mln zł. Aktywność beneficjentów potwierdza zasadność oraz konieczność wspierania wybranych sektorów gospodarki regionu.

